

БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ

*МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЕРЖАВНОГО ПОДАТКОВОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

**COMBAT HORTING AND ACTIVITIES
OF UKRAINIAN LAW ENFORCEMENT
AUTHORITIES**

ІРПІНЬ – 2022

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА МИТНОЇ СПРАВИ
КАФЕДРА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

***МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ***
**БОЙОВИЙ ХОРТИНГ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ УКРАЇНИ**

**03–04 січня 2022 року
м. Ірпінь**

*Рекомендовано до друку Науково-методичною колегією
Національної федерації бойового хортингу України
(протокол від 08.01.2022 № 11).*

Організаційний комітет конференції

Голова оргкомітету:

Чмелюк В. В. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, полковник податкової міліції, учасник бойових дій.

Голова науково-методичної ради оргкомітету конференції:

Єрмоєнко Е. А. – професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, кандидат педагогічних наук, президент Національної федерації бойового хортингу України, Заслужений працівник фізичної культури і спорту України, Заслужений тренер України, майстер спорту України міжнародного класу, майор десантно-штурмових військ ЗС України, учасник бойових дій.

Заступники голови оргкомітету:

Гришук В. Л. – кандидат юридичних наук, начальник кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, підполковник податкової міліції, учасник бойових дій;

Бухтіяров О. А. – кандидат юридичних наук, заступник начальника кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій.

Члени оргкомітету:

Параниця С. П. – кандидат юридичних наук, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету, учасник бойових дій;

Антоненко С. А. – кандидат наук з фізичного виховання та спорту, професор кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Бадьора С. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету;

Гарбовський Л. А. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри правоохоронної діяльності Державного податкового університету.

Є80 Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – 1738 с.

Збірник містить наукові роботи учасників конференції, дослідження з педагогіки, психології, філософії, історії, теорії і методики викладання бойового хортингу, проведені відповідно до угоди про співпрацю між Національною федерацією бойового хортингу України та Державним податковим університетом. Матеріали представляють узагальнені результати досліджень у напрямі теоретичних та практичних аспектів удосконалення професійних компетентностей фахівців бойового хортингу у системі правоохоронних органів України.

Матеріали подаються мовою оригіналу. За достовірність фактів, статистичних та інших даних, точність формулювань і висновки несуть відповідальність автори матеріалів.

ВПРОВАДЖЕННЯ І ПРОВЕДЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ПОХОДІВ З МЕТОЮ ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗАСОБАМИ БОЙОВОГО ХОРТИНГУ

ГЕРАСИМЧУК Святослав Андрійович
СРЬОМЕНКО Едуард Анатолійович
Державний податковий університет

***Анотація.** У даній науковій статті визначено основні аспекти організації туристичного походу як форми військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, зародження принципів національно-патріотичного виховання в колективі бойового хортингу, філософії національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу. Зазначено, що виховна ефективність туристичного походу в значній мірі забезпечується наявністю конкретних цілей, що враховують вікові особливості, інтереси і запити вихованців, що захоплюють їх. Можна виділити три основні з них. По-перше, це військово-патріотичне виховання, збагачення юнаків новими знаннями про свій край, його героїчної історії, формування у них глибоких почуттів любові і поваги до старших поколінь, до України, готовності в міру своїх можливостей сприяти його процвітанні, продовжуючи краєці традиції батьків і дідів. По-друге, вдосконалення фізичної, психологічної, (перш за все вольовий) підготовці майбутніх воїнів в ході успішного виконання поставлених завдань під час тривалого переходу в процесі подолання природних перешкод. По-третє, придбання навичок і умінь похідного життя в якості туристів, які перебувають переважно серед природи. Сутнісна увага під час походу приділяється військово-патріотичному вихованню. Тому дуже багато залежить від готовності до проведення відповідних заходів. Уже на перших коротких зупинках увага юних туристів звертається на те, що їх маршрут проходить по місцях колишніх боїв, історичних подій, подвигів і звершень славних героїв і патріотів нашої Батьківщини. Адже почути про жорстокі бої, військові труднощі – одне, а пройти по цих місцях в наш час – зовсім інша справа.. У нашій країні безліч місць, пов'язаних з будь-яким історичними подіями, всюди можна знайти цікавих людей, різні матеріали про героїчні звершення, пам'ятні дати тощо. Необхідно лише, щоб організатори походу, спираючись на спортивних організаторів, і особливо на представників старшого покоління, проявило справжню зацікавленість у розгортанні роботи по підготовці походу, зуміло захопити нею ініціативу в потрібне русло.*

***Ключові слова:** організації туристичного походу, філософія бойового хортингу, бойовий хортинг, військово-патріотичне виховання, патріоти нашої Батьківщини, українська військова культура.*

Актуальність наукового дослідження. Туристичний похід як форма військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку є дуже ефективним і продуктивним для виховної діяльності патріотичного спрямування.

Туристичний похід є важливим і дієвим засобом залучення майбутніх захисників Батьківщини до військово-історичних і трудових традицій нашої Батьківщини.

Досвід показує, що організація туристичного походу по місцях військово-історичної та трудової слави можлива, по суті справи, в умовах будь-якої місцевості [1–11; 19–32]. У нашій країні безліч місць, пов'язаних з будь-яким історичними подіями, всюди можна знайти цікавих людей, різні матеріали про героїчні звершення, пам'ятні дати і тощо. Необхідно лише, щоб організатори походу, спираючись на спортивних організаторів, і особливо на представників старшого покоління, проявило справжню зацікавленість у розгортанні роботи по підготовці походу, зуміло захопити нею ініціативу в потрібне русло.

Виклад основного матеріалу. Виховна ефективність туристичного походу в значній мірі забезпечується наявністю конкретних цілей, що враховують вікові особливості, інтереси і запити вихованців, що захоплюють їх. Можна виділити три основні з них. По-перше, це військово-патріотичне виховання, збагачення юнаків новими знаннями про свій край, його героїчної історії, формування у них глибоких почуттів любові і поваги до старших поколінь, до України, готовності в міру своїх можливостей сприяти його процвітанні, продовжуючи кращі традиції батьків і дідів. По-друге, вдосконалення фізичної, психологічної, (перш за все вольовий) підготовці майбутніх воїнів в ході успішного виконання поставлених завдань під час тривалого переходу в процесі подолання природних перешкод. По-третє, придбання навичок і умінь похідного життя в якості туристів, які перебувають переважно серед природи.

Необхідною умовою досягнення всіх цих цілей, успішного проведення походу є завчасна і ретельна всебічна підготовка його учасників. Найбільш відповідальні завдання при цьому покладаються на безпосередніх організаторів турпоходу, яким належить вирішити цілий комплекс самих різних за своїм змістом і складності, але взаємопов'язаних проблем [12].

Як відомо, найбільша ефективність походу в виховному відношенні залежить від участі в ньому ветеранів війни, яким, зовсім не обов'язково долати весь маршрут від початку до кінця. Вони приєднуються до учасників походу в певний час і в певному місці, де діляться своїми спогадами, розповідаючи про бойове минуле і минулі події війни, що відбувалися на тому чи іншому відрізку маршруту. Природно, що організаторам необхідно багато передбачити для того, щоб зустріч з ветеранами або з іншими цікавими людьми не тільки відбувалися вчасно, але і доставляли задоволення вихованцям.

Розробляючи маршрут походу, важливо в першу чергу подбати про його насиченості героїчним, і, перш за все, бойовим минулим. Для цього необхідно попередньо отримати, можливо, більш докладні відомості про бойові дії, що відбувалися в тому районі, в який орієнтовно планується похід. Маючи в своєму розпорядженні таких даних, організатори швидше встановлюють безпосередній зв'язок з учасниками боїв, очевидцями незабутніх подій, з великим розумінням ставляться до вибору місць для відвідування під час проведення походу: пам'ятників, обелісків, братських могил, музеїв бойової слави, безіменних висот, переправ, ліній оборони тощо.

Дуже важливо не випустити з уваги загальну зв'язок між зустрічами і відвідинами на маршруті. Крім того, всі затримки, зупинки під час походу, пов'язані з ними, повинні відносно рівномірно розподілятися на маршруті і слідувати, як правило, після завершення проходження або досить тривалого, або дуже напруженого його ділянки, коли хлопцям доцільно надати відпочинок або перепочинок. Облік цієї обставини дозволяє не тільки збільшувати загальну довжину маршруту, а й забезпечити його складність, що послужить умовою реалізації також і другої мети походу.

Керівник походу, разом з помічниками, уважно вивчає місцевість, топографічну карту місцевості і включають в маршрут також і її найбільш пересічені, переважно лісисті ділянки з балками, ярами, висотами, крутість, переправами вброд тощо.

При цьому місця зупинок, по можливості, повинні бути мальовничими, мати хороший огляд, перебувати поблизу джерел питної води, суничних і чорничних галявин, малинників, квітучих луків тощо. Але особливу увагу слід приділяти місцем розташування великого привалу, де відбудеться обід і змагання учасників походу [13–18]. Його вибір повинен визначатися цілою сукупністю вимог, оскільки вдало вибране місце є важливою умовою успішного проведення цих важливих заходів походу.

Перед початком походу проводиться велика підготовча робота організована з метою забезпечення активного і конкретного рішення всіх питань. Всі учасники ознайомлюються з маршрутом руху, майбутніми заходами. Проводяться бесіди про рідний край, його героїчної історії, про людей, з якими доведеться зустрітися. Можна розповісти про цікаві події нашого часу, наприклад, про найважчих переходах в екстремальних умовах Арктики, Крайньої Півночі, Карпат, Східного Сибіру, Кавказу, Далекого Сходу і в інших районах світу. Під час цих бесід і цілеспрямованого інформування, здійснюваного в інших формах, необхідно

підкреслити, що будь-який похід, експедиція, сходження на гірську вершину тощо, досягають кінцевої мети, успіху тільки в тому випадку, якщо всі учасники проявляють колективізм, товариство, зібраність, організованість, дисципліну, витримку, необхідні навички самообслуговування і взаємодопомоги.

Учасники самодіяльності готують окремі номери для виступів під час походу, а всі без винятку – туристичні пісні. Організовується виготовлення сувенірів і оформлення листівок для вручення ветеранам, знаменитим людям. Необхідно продумати зміст і особливості змагань на великому привалі, перевірити використовуваний туристичний і спортивний інвентар, передбачити багато, зокрема і найдрібніші, але важливі питання, пов'язані з підготовкою одягу, взуття, спорядження, продуктів харчування тощо.

У ранковий час дня, на який призначено похід, проводиться шиккування всіх його учасників, перевіряється їх готовність до нього. Місце побудови прикрашено прапорами і вітальними транспарантами. Може звучати весела, життєстверджуюча музика, яка емоційно налаштовує до активної і енергійної діяльності. Керівник походу подає команду для підйому прапора. Потім оголошується наказ про проведення походу, присвяченого пам'яті одного з героїв битв в роки Другої світової війни або під час збройних конфліктів, який загинув на цій землі в боротьбі за незалежність нашої Батьківщини.

У наказі повідомляється про мету походу, його тривалості, протяжності і проходженні маршруту, про місця зупинок, привалів і про основні заходи. Представник місцевої адміністрації говорить про важливе значення майбутнього походу в справі формування готовності до захисту України, в свідомості свого обов'язку перед ним, в забезпеченні засвоєння молоддю славних героїчних традицій старших поколінь. Потім кожен загін, по черзі, показує свій похідний прапор, дружно називає девіз і виконує свою туристичну пісню. За сигналом “У похід!” Урочиста церемонія завершується, і учасники збору єдиною колоною організовано починають рух.

Тривалість походу за часом – 8–10 годин, протяжність маршруту – від 10 до 15 кілометрів. В кожному окремому випадку вона визначається насиченістю заходів, що проводяться з метою військово-патріотичного виховання під час проходження пам'ятних місць, ступенем складності, погодними та кліматичними умовами, а також від того, наскільки підготовлені учасники походу до тривалих переходах [33–48]. Протяжність маршруту не може бути великою, тобто наблизитися до максимальної величини (20–25 кілометрів) також і тому, що під час привалу учасникам походу належить не зберігати знову сили перед другим (пообіднім) етапом маршруту, який може становити 6–8 кілометрів, а навпаки посилено витрачати їх під час змагань. Як вже говорилося раніше, сутнісна увага під час походу приділяється військово-патріотичному вихованню. Тому дуже багато залежить від готовності до проведення відповідних заходів. Уже на перших коротких зупинках увага юних туристів звертається на те, що їх маршрут проходить по місцях колишніх боїв, історичних подій, подвигів і звершень славних героїв і патріотів нашої Батьківщини. Адже почути про жорстокі бої, військові труднощі – одне, а пройти по цих місцях в наш час – зовсім інша справа.

Але найбільший ефект досягається тоді, коли у старого бліндажа, напівзасипаного доту, ледве помітних насипах вздовж глибоких коліс ліній траншей, відбувається зустріч з учасником тих далеких уже, але пам'ятних досі подій.

Дуже важливо, щоб всі заплановані зустрічі та зустрічі під час походу викликали у вихованців не менше емоційне хвилювання. Бо завдяки йому, перед ними ніби оживає героїчна історія нашої Батьківщини, набагато глибше западають у свідомість пов'язані з нею конкретні факти, про які буде йти мова. А це викликає прилив високих патріотичних почуттів, гаряче бажання бути корисним своєму народові. Такі зустрічі дозволяють почути багато нового, цікавого і важливого, як би безпосередньо долучитися до подвигу, що часто робить на майбутніх воїнів незабутнє враження, служить дієвим стимулом в їх подальшій діяльності.

Виховний ефект кожної такої зустрічі багато в чому залежить від того, як і наскільки вона підготовлена. А це, в свою чергу, визначається, головним чином, здатністю запрошеного встановити контакт з молодими людьми, емоційно, дохідливо і цікаво розповісти про події,

які відбувалися або окремому епізоді [49–62]. Зміст цих зустрічей має знайти відображення в щоденнику або альбомі, магнітофонному записі, що дало б можливість використовувати її в подальшій виховній роботі не тільки в польових, але і в звичайних умовах.

Після того, як представник старшого покоління завершить свою розповідь і відповідь на запитання, які надійшли до нього, один з учасників походу, від імені всіх присутніх, дякує йому, і висловлює побажання на краще в подальшому житті і діяльності та вручає йому пам'ятний сувенір і листівку. Потім для ветерана виконується 2–3 спеціально підготовлених номери художньої самодіяльності, проводиться спільне фотографування, а потім – зворушливе прощання. Останні слова при цьому від імені учасників походу вимовляються, як правило, одним з його організаторів.

Крім таких зустрічей, і особливо в тому випадку, якщо з якихось причин організувати їх не вдається, під час походу можливе проведення цілого комплексу заходів, участь в яких дуже впливає на школярів і юнаків: установка меморіальних дощок на будинках, в яких жили герої-земляки, полегли в боях за Батьківщину; надання посильної допомоги інвалідам та учасникам Другої світової війни похилого віку; догляд за могилами воїнів; покладання польових квітів біля пам'ятників і обелісків, споруджених в пам'ять про них; участь в ходах до них спільно з місцевим населенням і мітингах, присвячених пам'ятним датам; відвідування інвалідів та ветеранів воєн, сімей загиблих героїв і багато інших. Будь-яке з цих та їм подібних заходів під час відповідної підготовки і вмлої організації може виявитися незамінним засобом виховання майбутніх захисників в дусі патріотизму, готовності до захисту Батьківщини.

Багато якостей, необхідних майбутнім захисникам України, формуються у юних туристів в процесі подолання природних перешкод, наявних на маршруті, найбільш складних його ділянок. Не можна забувати і ту обставину, що на плечах у кожного учасника походу знаходиться рюкзак, вага якого може досягати 8–10 кг, оскільки їх вміст можуть становити навіть дрова, необхідні для багаття, які не завжди є на місці привалу.

Виховна роль цієї сторони походу, пов'язана з подоланням значних і досить тривалих, різних за характером і складності фізичних навантажень виражається в тому, що у школярів і юнаків формується колективізм, взаємовиручка, відповідальність, дисциплінованість, здатність обмежити особисті прагнення, наполегливість, витривалість, вимогливість до собі і інші цінні якості. Кожен учасник походу, в достатній мірі, отримує можливість проявити багато своїх позитивних сторін, довести на ділі свою дорослість, здатність подолати труднощі, перевірити свої сили і можливості, самоствердитися в колективі. Організатором походу, своїм особистим прикладом, необхідно всіляко сприяти розвитку цих позитивних моментів серед вихованців [63–78]. При цьому завжди необхідно пам'ятати про необхідність дотримання кожним з них заходів безпеки, організованості та вимог дисципліни. До 13 години учасники походу прибувають до місця великого привалу. Після 5-хвилинного відпочинку оголошується шиккування, на якому від кожного загону виділяються 2–3 особи, відповідальні за організацію обіду, а також команди (6–8 осіб), для участі в змаганні з перевірки туристичних навичок.

Кожна команда після з'ясування умов змагання і отримання відповідного сигналу повинна самостійно виконати в повному обсязі і в будь-якій послідовності такі завдання: зорієнтуватися на місцевості по карті і компасу; продемонструвати вміння вибрати місце для розбивки табору, встановити намет, надати першу медичну допомогу, розпалити багаття, принести питну воду з місцевого джерела (в певній кількості) і закип'ятити її.

Спеціальна суддівська колегія, до якої включаються по одному представнику від кожного загону і очолювана, одним з організаторів походу, визначає якість виконання кожної з виконаних завдань і фіксує загальний час після закінчення останньої з них. За цими двома показниками і виявляється команда-переможниця, яка може бути заохочена будь-якими заздалегідь підготовленими видами продуктів з громадського фонду, наприклад, цукерками, овочами, фруктами, варенням тощо.

З 13:40 до 14:00 години – обід, основу якого, як правило, складають консерви, гарячий чай з солодощами, пряниками або печивом, а також, по можливості, свіжі овочі.

З 14:00 до 15:20 – організований відпочинок, який може включати в себе: збір ягід, волейбол та інші ігри з м'ячем, бадмінтон, купання в річці або водоймі, прийняття сонячних ванн тощо. Всі відпочиваючі і, перш за все ті, що знаходяться в воді і в лісі, повинні бути в постійному полі зору з боку керівника і організаторів походу. Купання організовується у відповідності з усіма вимогами, що пред'являються. В цей же період спортивні організатори за допомогою виділених в їх розпорядження учнів готуються до проведення туристичної естафети. Цим же займаються і її учасники: спочатку капітани команд, усвідомлює умови і конкретні особливості її проведення, а потім і всі команди в повних складах.

У 15:20 оголошується шиккування табору для проведення туристичної естафети. Усім присутнім коротко роз'яснюється зміст кожного її етапу, після чого від кожного загону виділяється команда. У неї не повинні допускатися особи, які вже брали участь в змаганнях 2,5 години назад, тобто перед обідом. Всі інші розміщуються на етапах для спостереження за ходом боротьби, але так, щоб не заважати учасникам естафети [79–93]. У кожному конкретному випадку, тобто в залежності, насамперед, від особливостей умов місця її проведення, така естафета може досить суттєво відрізнятись від зразкового варіанту, який пропонується її організаторам лише в якості орієнтира.

Проведений варіант естафети включає такі вісім етапів:

1 етап: укладання рюкзака. Ті, що змагаються шикуються на місці старту. Перед кожним з них знаходиться порожній рюкзак, а поруч з ним – його вміст, який у всіх має бути один і той же. За командою судді включається секундомір, а учасники естафети в певній послідовності і за відповідними правилами укладають рюкзаки;

2 етап: прискорення пересування. Команда в повному спорядженні пробігає 100–150 м, причому відрив одного учасника від іншого не повинен перевищувати 3 м;

3 етап: переправа по колоді, яке знаходиться в горизонтальному положенні і закріплена з обох кінців. Довжина колоди – 6–8 м;

4 етап: підйом по крутому схилу, який може здійснюватися і за допомогою мотузки;

5 етап: подолання завалу, утвореного із колод, викорчуваних пнів, кушів, гілок тощо. Цей етап, як і два попередніх, учасники проходять строго по черзі: кожен наступний з них лише тоді починає рух на етапі, коли попередній уже завершив його;

6 етап: перенесення потерпілого (до 50 м). Ним є один з учасників команди, який транспортується іншими таким чином, щоб він не міг торкатися землі;

7 етап: повітряна переправа по паралельних мотузках. Вона здійснюється на двох мотузках 10–15 м довжиною, натягнутими паралельно, в 1,5 м одна від одної. Кожен учасник повинен встати на нижню мотузку і, тримаючись руками за верхню, перейти до її протилежного кінця. Ставати на мотузку відразу двом учасникам, забороняється;

8 етап: біг до місця старту і зняття намету. Згортання і укладання намету проводиться в певній послідовності і відповідно до загальноприйнятих вимог.

Склад кожної команди – 6 осіб. Її дії на кожному етапі строго оцінюються суддями.

За порушення, помилки, пов'язані з виконанням того чи іншого завдання, нараховуються штрафні очки. Команда-переможниця визначається за найменшим часом проходження всіх етапів, а також за мінімальною кількістю штрафних очок.

Одночасно на етапі можуть перебувати дві команди. Решта стартують після проходження ними естафети. Час проходження не повинен перевищувати 20 хв. Після закінчення змагань виділяється 15–20 хв для того, щоб зібрати і вкласти всі речі, спорядження, а також для наведення повного порядку і чистоти на території привалу.

О 16:50 проводиться шиккування всіх учасників походу, на якому оголошуються команди, що зайняли 1-е та призові місця. Потім коротко нагадується про завершальний етап маршруту і його завдання.

З 17:00 до 19:00 години похідна колона повинна подолати відстань, що відокремлюють її від місця повернення. На цьому шляху також можуть бути зустрічі, організовуються інші заходи, про які вже йшлося раніше.

Після повернення всі збираються для підбиття підсумків походу. На ньому оцінюється підготовленість кожного загону до походу, активна участь у всіх заходах військово-патріотичного характеру, що проводилися, результати виступу команд у проведених змаганнях, фізична підготовленість, дисципліна, організованість, товариство, взаємодопомога, проявлені колективом кожного загону під час проходження маршруту і деякі інші компоненти.

Кращому загону, визнаному за підсумками проведеного походу переможцем, вручається приз імені героя, який загинув у боротьбі з ворогами нашої Батьківщини на цій землі або вимпел з відповідним написом [94–99]. Командир і актив такого загону, а також всі учасники походу, що відзначилися, нагороджуються пам'ятними сувенірами, туристичним приладдям, наприклад, компасом тощо.

Після підведення підсумків важливо забезпечити широке висвітлення походу в місцевих засобах масової інформації.

Висновки. Таким чином, у даному науковому дослідженні визначено основні аспекти організації туристичного походу як форми військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, зародження принципів національно-патріотичного виховання в колективі бойового хортингу, філософії національного професійно-прикладного виду спорту України бойового хортингу.

Зазначено, що виховна ефективність туристичного походу в значній мірі забезпечується наявністю конкретних цілей, що враховують вікові особливості, інтереси і запити вихованців, що захоплюють їх. Можна виділити три основні з них.

По-перше, це військово-патріотичне виховання, збагачення юнаків новими знаннями про свій край, його героїчної історії, формування у них глибоких почуттів любові і поваги до старших поколінь, до України, готовності в міру своїх можливостей сприяти його процвітанню, продовжуючи кращі традиції батьків і дідів.

По-друге, вдосконалення фізичної, психологічної, (перш за все вольовий) підготовці майбутніх воїнів в ході успішного виконання поставлених завдань під час тривалого переходу в процесі подолання природних перешкод.

По-третє, придбання навичок і умінь похідного життя в якості туристів, які перебувають переважно серед природи.

Викладені матеріали з переліком основних аспектів організації туристичного походу як форми військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку, принципів бойового хортингу в українській культурі, філософських засад бойового хортингу дозволяють зробити висновки щодо досягнення основної мети статті.

Перспективи подальших досліджень полягають у дослідженні та аналітичному вивченні принципів організації туристичного походу як форми військово-патріотичного виховання спортсменів бойового хортингу старшого шкільного віку з метою поширення і популяризації виду спорту, морально-етичного виховання дітей та молоді, готової стати на захист України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадьора С. М. Бойовий хортинг у впровадженні науково-методичної літератури з рекреації і фізичної реабілітації спортсменами підліткового та студентського віку / С. М. Бадьора, Е. А. Єрьоменко, М. В. Тимчик, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць. – 2018. – Вип. 9. – С. 190–199.

2. Бабурнич С. А. Рекомендації для батьків щодо виховання юного спортсмена хортингу / С. А. Бабурнич, Е. А. Єрьоменко, О. М. Гречаний // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 120–138.

3. Буток О. В. Бойовий хортинг як засіб фізичної і психологічної підготовки та формування професійних якостей курсантів і працівників правоохоронних органів / О. В. Буток, Е. А. Єрьоменко, С. І. Болтівець, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 220–231.

4. Бухтіяров О. А. Бойовий хортинг – система національно-патріотичного виховання дітей та молоді / О. А. Бухтіяров, Е. А. Єрьоменко, О. В. Буток, В. Е. Єрьоменко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 61–70.

5. Вехтєв В. В. Сімейне середовище у вихованні юного спортсмена хортингу / В. В. Вехтєв, Е. А. Єрмоєнко, О. М. Гречаний // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 102–119.
6. Вишницький І. О. Застосування прийомів боротьби у різних видах єдиноборств / І. О. Вишницький, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 57–72.
7. Гречаний О. М. Хортинг та його оздоровча програма / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 171–183.
8. Гречаний О. М. Хортинг у забезпеченні соціокультурних можливостей людини / О. М. Гречаний, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 38–58.
9. Довгань Н. Бойовий хортинг як інструмент соціалізації студентів закладів вищої освіти / Н. Довгань, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 177–186.
10. Дородний Л. М. Оволодіння технікою боксу для успішної тренувальної діяльності у спортивних єдиноборствах / Л. М. Дородний, Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових статей. – Дніпро : ДДІФКіС, 1996. – С. 178–185.
11. Ерєменко Э. А. Воспитание настойчивости у детей 6–7 лет в процессе занятий хортингом / Э. А. Ерєменко // Сибирский педагогический журнал : научное периодическое издание. – Новосибирск, 2013. – № 6. – С. 209–213.
12. Єрмоєнко Е. А. Актуальний рівень розвитку особистості в системі спортивних єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 96–108.
13. Єрмоєнко Е. А. Аутогенне тренування в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 56–75.
14. Єрмоєнко Е. А. Бойове мистецтво як засіб прикладної підготовки старшокласників до військової служби / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 85–99.
15. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва для здоров'я студентів / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 14–29.
16. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва у програмі професійно-прикладної підготовки курсантів і співробітників державних силових відомств / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 190–202.
17. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва у програмі спеціальної підготовки співробітників правоохоронних органів до дій в екстремальних умовах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 15–35.
18. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва як засіб військово-спортивної підготовки старшокласників / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 62–81.
19. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва як середовище пізнавальної активності учнів / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 121–140.
20. Єрмоєнко Е. А. Бойові мистецтва як чинник професійно-прикладної підготовки курсантів до служби в силових структурах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 56–70.
21. Єрмоєнко Е. А. Вивчення прийомів єдиноборств і професійна підготовка співробітників правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 83–95.
22. Єрмоєнко Е. А. Визначальна функція українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 159–170.
23. Єрмоєнко Е. А. Виховання силових якостей у спортсменів-єдиноборців / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 14–25.
24. Єрмоєнко Е. А. Виховання юного спортсмена-єдиноборця у різних за структурою сім'ях / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 16–34.
25. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладна підготовка допризовної молоді засобами національних бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 17–31.
26. Єрмоєнко Е. А. Військово-прикладний хортинг / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 206–220.
27. Єрмоєнко Е. А. Військово-спортивна підготовка молоді засобами бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 82–96.
28. Єрмоєнко Е. А. Військово-шефська робота в клубі єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 167–182.
29. Єрмоєнко Е. А. Громадянська освіта і патріотичне виховання дітей в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 26–44.

30. Єрмоєнко Е. А. Духовне призначення українських національних бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 152–173.
31. Єрмоєнко Е. А. Етикет хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 221–236.
32. Єрмоєнко Е. А. Забезпечення фізичного і духовного розвитку людини у процесі занять єдиноборствами / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 94–112.
33. Єрмоєнко Е. А. Здоров'язберігальна педагогіка бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 183–203.
34. Єрмоєнко Е. А. Значення особистого прикладу тренера в єдиноборствах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 35–54.
35. Єрмоєнко Е. А. Кваліфікація спортсменів хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 194–205.
36. Єрмоєнко Е. А. Козацькі бойові звичаї у формуванні української школи єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 112–124.
37. Єрмоєнко Е. А. Культура здоров'я людини у системі бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 186–203.
38. Єрмоєнко Е. А. Медико-фізіологічні виміри здоров'я спортсменів бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 158–169.
39. Єрмоєнко Е. А. Методика формування психофізичної готовності курсантів правоохоронних спеціальностей засобами бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 36–48.
40. Єрмоєнко Е. А. Напрями діяльності клубів бойових мистецтв з військово-патріотичного виховання школярів / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 125–143.
41. Єрмоєнко Е. А. Оздоровчий напрям в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 139–155.
42. Єрмоєнко Е. А. Оптимізація підготовки спортсмена-єдиноборця високої кваліфікації / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 37–46.
43. Єрмоєнко Е. А. Організація спортивної секції єдиноборств для студентів / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 145–163.
44. Єрмоєнко Е. А. Основи гармонійного розвитку юнаків і дівчат засобами спортивних єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 50–69.
45. Єрмоєнко Е. А. Основи самозахисту співробітника правоохоронних органів / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 30–42.
46. Єрмоєнко Е. А. Особливості викладання хортингу для дітей 5 років / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 259–273.
47. Єрмоєнко Е. А. Особливості навчання і тренування спортсменів-єдиноборців на різних етапах підготовки / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 137–151.
48. Єрмоєнко Е. А. Особливості планування розвитку бойового мистецтва в Україні / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 54–66.
49. Єрмоєнко Е. А. Педагогічна майстерність тренера з єдиноборств в організації військово-прикладної підготовки учнів / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 52–72.
50. Єрмоєнко Е. А. Посилення ролі військово-патріотичного виховання в навчально-виховному процесі учнів бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 204–228.
51. Єрмоєнко Е. А. Початкова військова підготовка юнаків у клубах бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 17–38.
52. Єрмоєнко Е. А. Прикладне призначення українських національних бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 32–48.
53. Єрмоєнко Е. А. Регуляція психофізіологічних станів спортсмена в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 161–171.
54. Єрмоєнко Е. А. Самозахист людини та умови правомірності застосування бойових прийомів єдиноборства / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 172–190.
55. Єрмоєнко Е. А. Самоконтроль адаптивних функцій організму спортсмена в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 136–150.
56. Єрмоєнко Е. А. Самопідготовка в бойовому мистецтві / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2004. – С. 108–125.

57. Єрмоєнко Е. А. Символіка хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 237–246.
58. Єрмоєнко Е. А. Спортивний напрям українського хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 184–193.
59. Єрмоєнко Е. А. Становлення особистості в системі бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 79–94.
60. Єрмоєнко Е. А. Структура вольової підготовки спортсмена в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 185–203.
61. Єрмоєнко Е. А. Техніка захватів у системі єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2007. – С. 155–175.
62. Єрмоєнко Е. А. Традиційна бойова культура українського народу / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 88–101.
63. Єрмоєнко Е. А. Тренування в бойовому мистецтві / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 15–36.
64. Єрмоєнко Е. А. Тренування правильного дихання для проведення двобоїв у бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 140–157.
65. Єрмоєнко Е. А. Українські бойові мистецтва як явище традиційного оборонного звичаю / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 39–58.
66. Єрмоєнко Е. А. Укріплення здоров'я дітей у процесі занять бойовими мистецтвами / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 170–189.
67. Єрмоєнко Е. А. Фізична культура спортсмена-єдиноборця / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 165–185.
68. Єрмоєнко Е. А. Філософія шляху бойового мистецтва / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2001. – С. 95–111.
69. Єрмоєнко Е. А. Філософсько-духовне становлення особистості в бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 183–199.
70. Єрмоєнко Е. А. Формування бойової готовності співробітників правоохоронних органів засобами єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 114–132.
71. Єрмоєнко Е. А. Формування емоційної стійкості співробітників правоохоронних органів у процесі занять бойовими мистецтвами / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2005. – С. 173–189.
72. Єрмоєнко Е. А. Формування прикладних рухових здібностей у спортсмена-єдиноборця / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2002. – С. 112–128.
73. Єрмоєнко Е. А. Хортинг – національний вид спорту України: метод. посіб. / Е. А. Єрмоєнко. – К. : Паливода А. В., 2014. – 1064 с.
74. Єрмоєнко Е. А. Хортинг для оздоровлення людей / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 5–18.
75. Єрмоєнко Е. А. Хортинг і мотивація учнів до спортивних занять / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 59–74.
76. Єрмоєнко Е. А. Хортинг та оцінка перспективності спортсменів / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 75–101.
77. Єрмоєнко Е. А. Цілісність процесу військово-патріотичного виховання молоді в українських клубах єдиноборств / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 67–83.
78. Єрмоєнко Е. А. Ціннісний потенціал бойових мистецтв / Е. А. Єрмоєнко // Український спорт. – К. : Паливода А. В., 2006. – С. 109–127.
79. Єрмоєнко Е. А. Цінності спортсмена хортингу / Е. А. Єрмоєнко // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 19–37.
80. Єрмоєнко Е. А. Шлях українського воїна в національних бойових мистецтвах / Е. А. Єрмоєнко // Світ єдиноборств. – Дп. : Спортивна орбіта, 2003. – С. 200–214.
81. Зубалій Н. П. Психологічні та соціальні основи виховання особистості у системі бойового хортингу / Н. П. Зубалій, М. Д. Зубалій, Е. А. Єрмоєнко, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 122–129.
82. Івашковський В. В. Психомоторика та психо-фізіологічні особливості підготовки спортсменів бойового хортингу / В. В. Івашковський, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 130–138.

83. Ільницький І. Р. Хортинг та організація навчання / І. Р. Ільницький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Бабурнич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 247–258.
84. Карасевич С. А. Педагогічне покликання тренера з хортингу / С. А. Карасевич, Е. А. Єрмоєнко, В. В. Вехтєв // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 139–158.
85. Кіблицький Р. В. Морально-ціннісні орієнтації хортингіста / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, С. А. Карасевич // Збірник наукових праць. – Київ : Паливода А. В., 2008. – С. 274–288.
86. Кіблицький Р. В. Стратегія здорового життя та гармонійного розвитку учнів спортивної секції бойового хортингу / Р. В. Кіблицький, Е. А. Єрмоєнко, В. Д. Гордієнко // Бойовий хортинг та діяльність правоохоронних органів України : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 03–04 січня 2022 р., м. Ірпінь / Мін-во фінансів України, Державний податковий університет [та ін.]. – Ірпінь, 2022. – Ч. 1. – С. 212–233.
87. Литвиненко А. М. Бойовий хортинг у методиці вдосконалення силових якостей спортсменів різного віку / А. М. Литвиненко, Е. А. Єрмоєнко, О. І. Остапенко, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 214–222.
88. Лях В. Інноваційні підходи у боротьбі «Лави на лаву» з учнями козацьких класів і спортсменів бойового хортингу / В. Лях, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 164–176.
89. Остапенко О. І. Бойовий хортинг як засіб формування в школярів фізичних здібностей як основи тверезого способу життя в майбутній життєдіяльності / О. І. Остапенко, М. Д. Зубалій, Е. А. Єрмоєнко, М. В. Тимчик // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 166–172.
90. Параниця С. П. Бойовий хортинг – фундаментальний осередок воїнських традицій української землі. / С. П. Параниця, Е. А. Єрмоєнко, Г. А. Коломоєць, В. Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 105–115.
91. Петрочко Ж. В. Бойовий хортинг як засіб виховання патріотизму у школярів і студентів / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 34–45.
92. Петрочко Ж. В. Хортинг – школа сили і честі юного українця : метод. посіб. / Ж. В. Петрочко, Е. А. Єрмоєнко // К. : Паливода А. В., 2016. – 544 с.
93. Присяжнюк С. І. Бойовий хортинг та проблема активного відпочинку спортсменів у різні вікові періоди / С. І. Присяжнюк, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 206–218.
94. Пустолякова Л. Бойовий хортинг у системі навчання фізичних вправ загального розвитку та спеціально-підготовчих вправ на заняттях з фізичного виховання у закладах вищої освіти / Л. Пустолякова, Е. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу. – 2019. – Вип. 11. – С. 187–195.
95. Сичов С. О. Бойовий хортинг та особливості оптимізації управління атлетичним тренуванням у процесі спортивної діяльності / С. О. Сичов, Е. А. Єрмоєнко // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2017. – Вип. 8. – С. 219–225.
96. Суліма І. В. Бойовий хортинг – національний вид спорту і школа підготовки українського воїна / І. В. Суліма, Е. А. Єрмоєнко, К. М. Кукушкін, С. С. Полторацький // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2019. – Вип. 11. – С. 71–82.
97. Тимчик М. В. Хортинг як засіб виховання наполегливості в молодших школярів / М. В. Тимчик, Е. А. Єрмоєнко // *Фізичне виховання в рідній школі*. – Вип. 1. – К.: Педагогічна преса, 2014. – С. 38–41.
98. Федорченко Т. Бойовий хортинг як система морально-етичного виховання особистості / Т. Федорченко, Е. Єрмоєнко, І. Суліма, С. Полторацький // Теорія і методика хортингу. – 2018. – Вип. 9. – С. 42–51.
99. Хатько А. В. Бойовий хортинг у системі фізичного виховання студентів і курсантів / А. В. Хатько, Е. А. Єрмоєнко, В. Л. Гришук, О. О. Ляховець // Теорія і методика хортингу: зб. наук. праць / [ред. рада: Бех І. Д. (голова) та ін.]. – К. : Паливода А. В., 2018. – Вип. 9. – С. 47–53.

Gerasymchuch S. A., Yeromenko E. A.

State Tax University, Irpin, Ukraine

Implementation and conducting of tourist trips for the purpose of military and patriotic education of high school students by means of combat horting

Abstract. *This scientific article identifies the main aspects of the organization of the tourist campaign as a form of military-patriotic education of combat horting athletes of senior school age, the origin of the principles of national-patriotic education in the team of combat horting, philosophy of national professional-applied sport of Ukraine combat horting. It is noted that the educational effectiveness of the tourist trip is largely ensured by the presence of specific goals that take into account the age characteristics, interests and needs of students who are fascinated by them. There are three main ones. First, it is military-patriotic education, enrichment of young people with new knowledge about their land, its heroic history, the formation of their deep feelings of love and respect for the older generations, for Ukraine, readiness to contribute to its prosperity, continuing the best traditions of parents and grandparents. Secondly, the improvement of physical, psychological, (primarily volitional) training of future soldiers in the course of successful completion of tasks during a long transition in the process of overcoming natural obstacles. Third, the acquisition of skills and abilities of hiking life as tourists who are mostly in nature. Essential attention during the campaign is paid to military-patriotic education. Therefore, a lot depends on the readiness to take appropriate measures. Already at the first short stops the attention of young tourists is drawn to the fact that their route passes through the places of former battles, historical events, feats and accomplishments of glorious heroes and patriots of our Motherland. After all, to hear about brutal battles, military difficulties – one thing, and to go through these places in our time – quite another matter. In our country, many places associated with any historical events, everywhere you can find interesting people, various materials about heroic accomplishments, memorable dates, etc. It is only necessary that the organizers of the campaign, relying on sports organizers, and especially on the older generation, show a genuine interest in the deployment of work to prepare for the campaign, to be able to seize the initiative in the right direction.*

Key words: *tourist campaign organizations, philosophy of combat horting, combat horting, military-patriotic education, patriots of our Motherland, Ukrainian military culture.*